

דף למנחה

ספר מלכים ב פרקים ב'ו'

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

- פרק ב'** - עליית אליהו בסערה השמימה, ותחילת שליחותו של אלישע
- פרק ג'** - מלחמת אחאב יהושפט ומלך אדום נגד מואב, ונבואת אלישע על הצלתם הנסית
- פרק ד'** - אלישע והאישה השונמית
- פרק ה'** - צרעת נעמן והריפוי ע"י אלישע
- פרק ו'** - נס הגרזן; אלישע וגדודי ארם; מצור ארם על שומרון

לימוד מעמיק

מעשי אלישע

פרקי אליהו ופרקי אלישע תופסים מקום נרחב בספר מלכים. שני הנביאים הללו מתאפיינים בעשיית מעשי נסים רבים. רוב הנביאים כוחם בפייהם, ותפקידם להוכיח את עם ישראל, ולהביא את דבר ה' לעם. גם אם הנביאים עושים מופתים, מדובר במופת קטן המלווה את הנבואה ומחזק אותה. לעומת זאת, הסיפורים על אליהו ואלישע עוסקים כמעט רק בנסים.

פרקים ב'-ח' עוסקים באלישע הנביא. לאחר מכן, בפרק ט', אלישע ממנה את יהוא למלך ישראל, ויותר לא נשמע עליו עד פרק י"ג, בו מתואר מותו והנבואה שניבא למלך ישראל על הכאת ארם. בשיעור זה נעסוק בדמותו של אלישע, מתוך השוואה בין דמותו של אלישע לדמותו של אליהו.

פעילות

סקירת מעשי אלישע

כל משתתף יקבל כרטיסיה ובה כותרת של אחד מנסי אלישע. כל משתתף בתורו יקריא את הכותרת, ויסביר במשפט אחד מה קרה בנס הזה. חלקו את הנסים לקבוצות מסוגים שונים או מטרות שונות. ניתן להדפיס את הכרטיסיות [כאן](#) וחלק למשתתפים.

דיון:

לפי כל המעשים שראינו עד כה, מהי לדעתכם המטרה של אלישע בשליחותו?

חלק א - אלישע כממשיכו של אליהו

נביאים רבים מתחילים את שליחותם בהתגלות אישית של ה' אליהם. אלישע, לעומת זאת, מקבל את שליחותו באופן שונה. ה' מצווה על אליהו למשוח את אלישע לנביא תחתיו, ובעקבות צו זה אליהו מגיע אל אלישע, ואלישע מבין את הרמז והופך למשרתו:

(טו) ויאמר ה' אליו לך שוב לדרךך... ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיו: (יז) והיה הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע: (יח) והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא קרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו: (יט) וילך משם וימצא את אלישע בן שפט והוא חדש שנים עשר צמדים לפניו והוא בשנים העשר ויעבד אליהו אליו וישלך אדרתו אליו: (כ) ויעזב את הבקר וירץ אחרי אליהו ויאמר אשקה נא לאבי ולאמי ואלכה אחריך ויאמר לו לך שוב כי מה עשיתי לך: (כא) וישב מאחריו ויקח את צמד הבקר ויזבחהו ובכלי הבקר בשלם הבשר ויתן לעם ויאכלו ויקם וילך אחרי אליהו וישתדו: (מל"א י"ט, טו-כא)

למרות שאליהו מצווה למשווח את אלישע, ניכר כי אלישע הוא זה שמתעקש לדבוק באליהו, אשר מצידו דוחה את אלישע פעם אחר פעם, גם במפגש הראשון ביניהם: "לך שוב כי מה עשיתי לך" (מל"א י"ט, כא), וגם בפרידה לפני עלייתו השמימה: "ויאמר אליהו אל אלישע שוב נא פה... ויאמר אלישע חי ה' וחי נפשך אם אעזבך" (מל"ב ב', ב). בזכות דבקותו של אלישע באליהו, עד כדי כך שהוא מצליח לראותו עולה בסערה השמימה, הוא הופך לממשיך דרכו, וזוכה לקבל "פי שניים" מרוחו של אליהו. ניתן להבין את הבקשה של אלישע בשתי דרכים, כפי שמסביר רד"ק:

רד"ק מל"ב ב', ט:

פירשו רז"ל: **כפלים ממה שהיה באליהו**. והוא שהחיה שני מתים אחד בחייו ואחד במותו... ואדוני אבי ז"ל פירש: **פי שניים - שני חלקים שאל שיהיה לו מרוח אליהו**. וכן הוא אומר פי שנים בכל אשר ימצא לו שני חלקי נכסיו כי הבכור נוטל שני חלקים מן הנכסים והפשוט נוטל החלק השלישי.

כלומר: ניתן להבין שאלישע היה גדול כפליים מאליהו, ולכן עשה נסים רבים יותר. אך ניתן גם להבין אחרת: אליהו לא יכול להעביר לאלישע יותר ממה שיש לו, אבל הוא יכול לתת לאלישע את ה"בכורה", כלומר: שאלישע יקבל "פי שניים" בירושה הרוחנית של אליהו. כך או כך, מפסוקים אלה ניתן להבין שאלישע ממשיך את דרכו של אליהו. ואכן, מיד לאחר הסתלקותו של אליהו, אלישע עושה כמה מעשים אשר מבהירים לכל המתבונן ש"נחה רוח אליהו על אלישע" (ב', טו). ראשית, הוא חוזר באופן מדויק על מעשיו האחרונים של אליהו: חוצה את הירדן בעזרת האדרת של אליהו, ואף קורא "אֵיִה ה' אֱלֹהֵי אֱלֹהֵינו" (ב', יד), ומכאן עובר את הירדן. מיד לאחר מכן, אלישע עושה נס של ריפוי מי יריחו (ב', יט-כב), אשר מחזק את התדמית שלו כבעל כוחות מיוחדים, בדומה לאליהו, אשר מסוגל לעשות נסים העוסקים בהספקת המים לעם.

חלק ב - מעשי אלישע להושעת העם

הספקת מים ומזון

אליהו ואלישע עשו מעשי נסים הקשורים למים, אולם מה רב ההבדל ביניהם: אליהו מנע מים מהעם, והחזירם רק לאחר צו ה' ומעמד "תשובה" בו הוא דרש מהעם להכיר בה' כתנאי לקבלת גשמים. לעומת זאת, אלישע פועל לעזרת האנשים, ומספק להם את צרכיהם במים ובמזון, ללא דרישה דתית/רוחנית כלשהי. לא זו בלבד שאלישע איננו דורש מהעם לשוב בתשובה, אלא שהוא אף מספק להם מים ביריחו, העיר שנבנתה באיסור, ובכך נותן כביכול אישור לקיומה של העיר, אשר בעקבות הקמתה אליהו גזר בצורת על העם. (אמנם, גם אליהו סיפק מזון לאשה מצרפת, אך נראה שהוא עשה זאת לא למענה אלא כדי שגם הוא יוכל להתקיים בביתה)

בקשו מהמשתתפים לשים בקבוצה אחת את כל הכרטיסיות המתארות נסים בהם אלישע מספק מים ומזון.

ריפוי המים ביריחו (ב', יט-כב); נבואה על התמלאות הנחל במים במלחמה עם מואב (ג', יז); ריבוי השמן לאשה האלמנה (ד', א-ז); הסרת המוות מן הנזיד לבני הנביאים (ד', לח-מא); ריבוי האוכל לבני הנביאים (ד', מב-מד); הכרזה על סוף הרעב במצור שומרון (ז', א-כ); הצלת השונמית מהרעב ע"י הודעה מוקדמת (ח', א-ו)

אם כן, כבר בראשית דרכו של אלישע אנו רואים שלמרות שהוא מתמנה לשליחות כממשיך דרכו של אליהו, בכל זאת הוא סולל דרך משלו, השונה באופן מהותי מדרכו של אליהו.

סיוע במלחמות ישראל

בפרק ג', במסע המלחמה נגד מואב, כאשר צבאות יהודה וישראל ואדום עומדים "להתייבש" ולהפסיד במלחמה בשל כך, אלישע עוזר להם בשני תחומים. ראשית - הוא מספק להם מים לשתייה, אך מעבר לכך, הוא מנבא להם הצלחה במלחמה, אשר גם היא מגיעה בזכות המים (אשר גרמו למואב אשליה של דם). מסיפור זה אנו

למדמים שאלישע ניצב לצידם של צבא ישראל ומלכי ישראל במלחמותיהם, זמין לפניותיהם, ומסייע להם להצליח במלחמותיהם. כפי שמפרש רלב"ג:

רלב"ג מל"ב ג', יא:

...שנסע ממקומו עם אנשי המלחמה ואעפ"י שלא היה איש מלחמה ולזה ידמה שעשה זה שאם יצטרכו ישראל לדבר ה' ימצאהו שם...

תופעה כזו לא ראינו אצל אליהו אף פעם. אליהו מרוחק ממלכי ישראל, יוצר תחושה שהוא "נעלם", וכשהוא מופיע הוא ניצב כנגדם ומוכיח אותם, ואף פעם לא מסייע במלחמותיהם. הפער הזה בין אליהו לאלישע מתבטא גם ברגעים האחרונים של חייהם: אליהו הולך אל מותו כאשר רק אלישע תלמידו מלווה אותו ומתאבל עליו. לעומת זאת, כאשר אלישע עומד למות, מלך ישראל הולך אליו וזועק על מותו, ומכיר בכך שאלישע הוא "רכב ישראל ופרשיו", המגן על עם ישראל. על כך ראה [בפוסט מאת הרב משה כהן](#).

בקשו מהמשתתפים לשים בקבוצה אחת את כל הכרטיסיות המתארות נסים בהם אלישע מסייע למלך ישראל או לצבא ישראל במלחמותיו. (שימו לב שחלק מהנסים משותפים לשתי הקבוצות)

נבואה למלכי ישראל יהודה ואדום במלחמה נגד מואב (ג') ריפוי צרעת נעמן - יש בו היבט של סיוע למלך ישראל אל מול ארם (ה'); אזהרה למלך ישראל מפני גדודי ארם (ו', ח-י); הובלת חיל ארם לשומרון (ו', יא-כג); הכרזה על סיום המצור והרעב בשומרון (ז, א-כ); נבואה ליהואש על הכאת ארם (י"ג, יד-יט);

עד כה, ראינו שאלישע, בשונה מאליהו, חי בתוך העם, נמצא יחד איתם בכל מצוקותיהם ומנסה לסייע, הן למלכי ישראל במלחמותיהם, והן לאנשים פרטיים בהשגת צרכיהם הקיומיים. ניתן להוסיף לכך גם את הנבואה על לידת בן השונמית, אשר בא לפתור את מצוקת העקרות שלה, ואת החייאת הילד לאחר מכן (ד', ח-ז), הצפת הברזל (א, ז) והחייאת האישה המת הנוגע בעצמותיו של אלישע לאחר מותו (י"ג, כא).

סיוע לבני הנביאים

ברבים מסיפורי אלישע אנו שומעים על חבורת "בני הנביאים" שהוא פועל למענה וקשור אליה. אליהו פעל כנביא עוצמתי יחיד. למרות שהיו נביאים נוספים בתקופתו (אנו שומעים על כך שאיזבל רדפה אותם ועובדיה הצליח להחביא את חלקם), אליהו מעולם לא פעל יחד איתם ולא היה קשור אליהם. לעומת זאת, אלישע מחובר לבני הנביאים, חי ביניהם, ופועל למענם רבות.

בקשו מהמשתתפים לשים בקבוצה אחת את כל הכרטיסיות בהן אלישע פועל למען בני הנביאים. (שימו לב שכמעט כל הכרטיסיות האלה שייכות לקבוצה אחרת).

ריבוי השמן לאשה האלמנה (ד', א-ז); הסרת המוות מן הנזיד (ד', לח-מא); ריבוי האוכל (ד', מב-מד); הצפת הברזל (ו', א-ז).

אם כן, ראינו שלושה תחומים בהם פועל אלישע:

א. סיוע למלכים במלחמותיהם, שהוא למעשה סיוע לעם ישראל.

ב. סיוע לבני הנביאים

ג. סיוע בפתרון מצוקות של אנשים פרטיים

התמונה העיקרית העולה ממעשי אלישע היא של נביא הפועל למען העם, דואג לקיומם הפיזי והביטחוני, ומחובר לכל שדרות העם. קודם כל - אלישע פועל למען עם ישראל בשיתוף פעולה מלא עם המלכים, ניצב לימנם ומסייע להם במלחמותיהם ובעמידה מול אויביהם; שנית - אלישע מחזק את מעמד הנביאים בעם ישראל בעזרת דאגה לקיומם הפיזי, ויתכן שנסים אלה גם מעלים את קרנם של בני הנביאים בעיני שאר העם; ולבסוף - אלישע פועל גם למען אנשים פרטיים, ומושיע אותם ממצוקותיהם האישיות (רעב, סכסוכים, עקרות, ועוד)

חלק ג - תוכחות אלישע

בקשו מהמשתתפים לשים יחד את הכרטיסיות שנשארו ללא קבוצה ולאחר מכן נתנו להם לחשוב יחד על מכנה משותף לכל המעשים האלה.

הוצאת הדובים מהיער (ב', כג-כה); צרעת גיחזי (ה', כ-כז); קללת השליח של המלך (ז', ב); המלכת חזאל (ח', ז-ט); המלכת יהוא (ט', א-ג).

למרות שדמותו של אלישע מצטיירת כבעל נס העוזר לאנשים, נראה שיחד עם זאת הוא גם יודע להיות תקיף, ואף לעשות מעשים קשים כשיש צורך. כבר בתחילת דרכו, הוא פוגע בנערים אשר מנסים לערער על סמכותו (ב', כג-כה); כאשר גיחזי פועל בניגוד לדברי אלישע ובכך פוגע במטרה של הנביא, הוא מקלל אותו ומעניש אותו בצרעת (ה', כ-כז); כאשר השליש של המלך איננו מאמין בנבואת אלישע על סיום המצור והרעב בשומרון, אלישע מנבא לו הנכה ראה בעיניך ומשם לא תאכל (ז', ב).

גם מבחינה לאומית, עושה אלישע שני מעשים קשים: ראשית, הוא מודיע לחזאל שימלוך על ארם (ח', ז-ט). אלישע יודע שחזאל יפגע בעם ישראל קשות, ולמרות שהוא מתקשה מאד לנבא על כך ואף בוכה, הוא עושה זאת בשליחות ה'. בדומה לכך הוא שולח נער להמליך את יהוא, אשר יפגע בבית אחאב (ט', א-ג). בשני המעשים האלה משלים אלישע את שליחותו של אליהו, שניתנה לו במעמד הר חורב:

וּמִשְׁחַתְתָּ אֶת חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל אֲרָם: וְאֵת יְהוּא בֶן נִמְשִׁי תִמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֱלִישָׁע בֶּן שַׁפְטַם מֵאֵבֶל מְחֹלָה תִמְשַׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ: וְהָיָה הַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית אֱלִישָׁע: וְהַשְּׂאֲרָתִי בְיִשְׂרָאֵל שְׂבַעַת אֲלָפִים כֹּל הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא כָרְעוּ לְבַעַל וְכֹל הַפָּה אֲשֶׁר לֹא נָשַׁק לוֹ (מל"א י"ט, טו-יח)

נשים לב, שגם מעשי הנסים שעושה אלישע עבור מלכי ישראל מלווים פעמים רבות בתוכחה או בהכוונה רוחנית ומוסרית. במלחמה נגד מואב, אלישע מבהיר ליהורם מלך ישראל שהעובדה שהוא מנבא לו ועוזר לו במלחמה איננה מכשירה את מעשיו: וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה לִּי וְלָךְ לֵךְ אֶל נְבִיאֵי אֲבִיךָ וְאֶל נְבִיאֵי אֲמֹנֶךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵל כִּי קָרָא ה' לְשִׁלְשֵׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לְתֵת אוֹתָם בְּיַד מוֹאָב: (יד) וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע חִי ה' צְבָאוֹת אֲשֶׁר עִמָּדָתִי לִפְנֵי כִי לֹאִי פָנִי יְהוֹשִׁפֵט מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲנִי נִשְׂא אִם אֶבִּיט אֶלֶיךָ וְאִם אֲרָאָךְ: (ג', יג-יד). בריפוי נעמן מצרעתו אלישע מבהיר שהוא עושה את הנס על מנת שידעו שיש נביא בישראל, ובכך הוא רומז לא רק לנעמן הארמי אלא למלך ישראל עצמו: וַיְהִי כְשִׁמַּע אֱלִישָׁע אִישׁ הָאֵלֶּהִים כִּי קָרַע מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יְבֹא נָא אֵלַי וְיָדַע כִּי יֵשׁ נְבִיא בְיִשְׂרָאֵל: (ה', ח). בהצלה מהגדוד הארמי מנחה אלישע את מלך ישראל להתנהג באופן מוסרי, ולא להכות את השבויים, ובכך הוא גם מדגיש שההצלה באה מאת ה': וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל אֱלִישָׁע כְּרָאתוֹ אוֹתָם הֲאֵכָה אֵכָה אֲבִי: (כב) וַיֹּאמֶר לֹא תִכֶּה הָאֲשֶׁר שָׁבִית בְּחֶרֶבְךָ וּבְקִשְׁתְּךָ אֶתְּהָ מִכָּה שֵׁם לְחַם וּמִיָּם לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם: (כג) וַיִּכְרֶה לָהֶם בָּרֶה גְדוּלָּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁלַחֵם וַיִּלְכוּ אֶל אֲדֹנֵיהֶם... (ו', כא-כג)

אם כן, למרות ההבדל הגדול בין דרכו של אלישע לדרכו של אליהו, אנו רואים שאלישע איננו "עושה נסים" שמסייע לאנשים, אלא יש לו שליחות אלקית, עם מטרה ברורה, אשר ממשיכה את שליחותו של אליהו. מהי השליחות של אלישע? כיצד הוא ממשיכו של אליהו? ומדוע יש פער כה גדול ביניהם?

חלק ד - השליחות של אלישע

נראה כי שליחותם של אליהו ואלישע היא שליחות אחת - לקרב את עם ישראל לעבודת ה'. אולם, יש דרכים שונות לקירוב העם לעבודת ה'. אישיותו של אליהו הייתה עוצמתית וקנאית, ובדרך של "אש ותמרות עשן" הוא ניסה להוכיח לעם ש"ה' הוא האלקים" ושעליהם לעבדו. אולם, דרכו נחלה כישלון, הוא לא הצליח להחזיר את העם לאלקיו. בשל כך, ה' מינה את אלישע לנביא תחתיו. אישיותו של אלישע שונה לחלוטין. הוא ניסה לקרב את העם לאלקיו מתוך חיבור אנושי, קרבה, אהבה, ודאגה לכל מחסורם. על כך ראה בסדרת מאמריו של הרב אלחנן [מנט](#), הרואה את דרכו של אלישע כתיקון לדרכו של אליהו, שהיתה מוטעית.

אולם, ניתן לראות את הפער בין שני הנביאים בצורה נוספת: פעילותו של הנביא מותאמת לדור בו הוא פועל, וכל אחד מהנביאים פועל בהתאם לצורך של תקופתו. אליהו, כפי שראינו בשיעורים הקודמים, פעל בתקופתו של אחאב שהיה מלך עוצמתי, אשר הצליח בכל התחומים המדיניים והביא את ממלכת ישראל לשיא, ויחד עם זאת הכניס (ע"י אשתו איזבל) את עבודת הבעל לממלכת ישראל עד שהביא את עם ישראל לשפל הרוחני הנמוך ביותר. הפער העצום בין המצב הדתי-רוחני הירוד לבין ההצלחה המדינית הגדולה, הצריך פעולה נבואית עוצמתית, שתילחם בשאננות של העם אשר היה בטוח בהצלחתו, ולא הבין שעליו לחזור בתשובה. התפקיד אשר הוטל על אליהו (ומסתבר שהתאים לאישיותו, ולכן נבחר לכך) היה קשה ביותר: לעורר את העם לתשובה כאשר המצב המדיני שלהם טוב, ואיננו משקף נכונה את המצב הרוחני. אליהו ניסה למנוע את האסון העומד להתרחש, עוד לפני שראו אותו באופק.

לאחר מותו של אחאב, מתחילה הידרדרות מדינית וביטחונית, אשר נובעת מהמצב הרוחני הירוד. ספר מלכים ב נפתח במשפט: "וַיִּפְּשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אַחְזָב" (א', א), ובהמשך הספר אנו מתוודעים להידרדרות המצב הבטחוני עד כדי מצור על שומרון הגורם לרעב כבד בעיר. בתקופה זו, פועל אלישע. תפקידו של אלישע הוא לחזק את העם בשעת המשבר, ולהראות להם שעדיין ה' נמצא איתם, ושיש נביא בתוכם. להוכיח להם שלמרות מעשיהם, ולמרות הצרות הגדולות שהם חווים - הקשר בין עם ישראל לה' לא התנתק. אלישע מסיים את פעילותו בשיאו של השפל, כאשר עם ישראל במצב גרוע מאד, ודווקא באותם ימים קשים אלישע מנבא ליואש שיצליח לצאת מן המיצר, ולהכניע את ארם במלחמה. אם כן, שליחותו של אלישע ממשיכה את שליחותו של אליהו, אך בתקופה שונה לגמרי, בה צריך לפעול בדרך אחרת. אלישע מלווה את העם בשעת משבר, ולכן עליו לפעול בדרך של אהבה, חיזוק וקירוב. הבנה זו תוכלו לשמוע בשיעורו של רמי ינאי.

זוית אישית

חשוב על עצמך בתור מנהיג/ מחנך/ הורה - איזו דרך אתה נוקט על מנת להוביל אנשים לכיוון הראוי בעיניך? האם אתה פועל בדרכו של אליהו? או בדרכו של אלישע? או אולי בשילוב כלשהו?

נספח: כרונולוגיה בסיפורי אלישע

אלישע מתחיל את שליחותו עוד בימי אליהו ואחאב (מל"א, י"ט), אך רוב פעילותו לאחר עליית אליהו ולאחר מות אחאב. אנו שומעים עליו בתחילת ספר מלכים ב (מפרק ב' עד תחילת פרק ט'), ולאחר מכן יש הפסקה של כמה פרקים ונחזור לשמוע עליו רק בפרק י"ג, לנבואה קצרה אחרונה בימי יואש. האם יתכן שאלישע פעל רק בימי יהורם בן אחאב, ולאחר מכן "נעלם" לפרק זמן ארוך?

עיון בסיפורי אלישע מעלה שבסיפורים אלה בדרך כלל לא נאמר שם המלך, ולא נזכר ההקשר הכרונולוגי. בנוסף לכך, התיאורים של היחסים הטובים בין המלך לאלישע ותיאורי המלחמות הקשות עם ארם אינם תואמים את תקופתו של יהורם בן אחאב. לכן, יותר סביר להניח שכל המעשים שסופרו כקובץ אחד בפרקים ב'-ח' השתרעו על פני תקופה ארוכה יותר. אלישע פעל בזמן בני אחאב, אחזיה ויהורם, והמשיך לפעול גם בימי יהוא יהואחז ויואש (המלכים הראשונים מבית יהוא). עם מלכי בית יהוא היה לאלישע קשר חיובי, (בשונה מיחסיו עם יהורם בן אחאב).

מעשהו האחרון של אלישע לפני מותו היה לבשר על סיומו של השפל - על התשועה מיד ארם. בכך סיים אלישע את תפקידו, בליווי העם בשעת משבר. סקירה היסטורית של תקופה זו ראה ב**מאמרו של הרב ד"ר יואל בן נון**.

סיכום

אלישע נמשח לתפקידו כממשיכו של אליהו, ובכמה מפעולותיו ניכר באופן ברור שהוא ממשיכו: א. שניהם מתאפיינים במעשי נסים רבים. ב. אלישע מסיים את השליחויות שהוטלו על אליהו - למנות את חזאל ואת יהוא. ג. בתוך מעשיו של אלישע ישנן גם תוכחות והכוונות רוחניות ומוסריות. יחד עם זאת, דרכו של אלישע שונה מאד מדרכו של אליהו. אלישע זמין לעם, שוכן בתוכם, מסייע בהתגברות על מצוקותיהם (באופן לאומי ובאופן אישי), ופועל בשיתוף פעולה עם המלכים ובני הנביאים. ניתן להבין את פעילותו של אלישע כתיקון לדרכו של אליהו, או כהתאמה לתקופה השונה בה כל אחד מהם פועל.

להרחבה

[דפים מתוך חוברת הדרכה למלכים ב, מאת מרכז ההדרכה בתנ"ך של מכללת הרצוג](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד למלכים ב פרקים א-ב](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד למלכים ב פרקים ג-ד](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד למלכים ב פרקים ה-ו](#)

[שיעור מאת הרב יעקב מדן - מה מלמדים אותנו נסי אלישע?](#)

[שיעור מאת הרב מנשה וינר על אלישע כממשיכו של יהושע](#)

[שיעור מאת הרב יוסף מרקוס על תפקידו של הנביא בישראל לאור סיפור אלישע והשונמית](#)

[שיעור מאת הרב עזרא ביק על סיפורי החייאת המתים של אליהו ואלישע, ועל הדמיון והניגוד ביניהם](#)

[שיעור מאת אסנת ברוורמן-שילה על הנביא כרואה.](#)

הקדמה לקראת השבוע הבא

בשבוע הבא נלמד על מהפכת יהוא.